

Wommels Walperterwei 8

QuickScan

JM ecologie b.v., 2021

QuickScan Wommels, Walperterwei 8

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer

R21.097

Status

1.0 (definitief)

Datum

16-06-2021

Opdrachtgever

RHO adviseurs
Druifstreek 72C
8911 LH Leeuwarden

Auteur

Gerben Krösschell

Controle

Remco Ploeg

Voorpagina

Voorzijde plangebied

Te citeren als

Krösschell, G.M., 2021. QuickScan Wommels, Walperterwei 8; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet Natuurbescherming. Rapport R21.097 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Wetterwille 9
8401 GB Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de QuickScan	4
1.5	Werkwijze	4
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie	6
2.2	Ingreep	8
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie	10
3.1	Vogels	10
3.2	Vleermuizen	11
3.3	Overige zoogdieren	13
3.4	Dagvlinders	14
3.5	Overige beschermde soorten	14
4	Effecten en gevolgen	15
4.1	Overzicht beschermde soorten	15
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	15
5	Mitigerende maatregelen en nader onderzoek	17
5.1	Jaarrond beschermde nesten; Nader onderzoek	17
5.2	Algemene broedvogels; Mitigatie	18
5.3	Vleermuizen; nader onderzoek en mitigatie	18
6	Conclusie	20
	Geraadpleegde bronnen	21

1 Inleiding

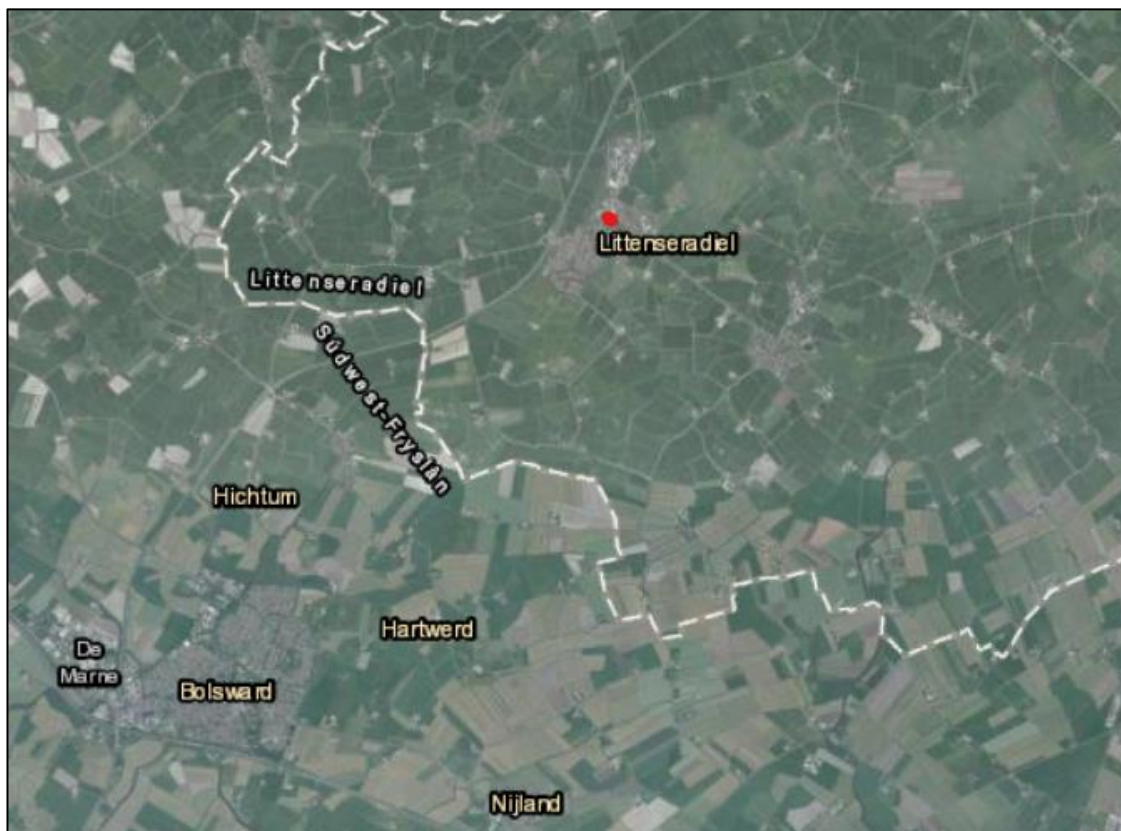
1.1 Aanleiding

In opdracht van RHO Adviseurs, verder “opdrachtgever” genoemd, heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd aan de Walperterwei 8 te Wommels, in de gemeente Súdwest-Fryslân in de provincie Friesland. De opdrachtgever heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. gevraagd een QuickScan uit te voeren op de geplande werkzaamheden om te onderzoeken of deze aanpassingen effect hebben op beschermde soorten of verblijfplaatsen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Bij de werkzaamheden zal het voorste deel, met oranje pannendak, behouden blijven en gerenoveerd worden en zal de overige bebouwing worden verwijderd waarna er nieuwbouw voor in de plaats zal komen.

1.2 Globale ligging

Het plangebied bevindt zich te midden van het dorp Wommels, gemeente Súdwest Fryslân, provincie Friesland. Tot in 2018 was Wommels onderdeel van de gemeente Littenseradiel. Het ligt centraal in de bebouwde kom gelegen. De omgeving betreft bebouwd gebied met aan de zuid- en oostzijde enkele grotere tuinen. Het plangebied ligt 200 meter ten oosten van de Boalsserter Feart. Wommels is een dorp gelegen ten noordoosten van de plaats Bolsward. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Locatie van het in deze QuickScan onderzochte plangebied (rood omlijnd) (verouderde kaartlaag met oude gemeentenamen). (Bron: ESRI)

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord

worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3,5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande bestemmingswijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland en overige provinciale gebiedsbescherming) en de bescherming Houtopstanden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande verandering in het bestemmingsbesluit meerdere jaren wordt, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecooloog Gerben Krösschell van JM ecologie b.v. op 28-05-2021. Het bezoek is uitgevoerd van 13:15 tot 14:30 uur, bij 15°C en 2 Bft, op een zonnige, heldere dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied aan de Walperterwei 8 was voorheen in gebruik als schoolgebouw. De huidige invulling van het achterdeel is tijdelijke verhuur als woning en het voorste deel is deels in gebruik door een recreatieve invulling. Het voorste pand bestaat uit meerdere verdiepingen en heeft een oranje pannendak met schoorstenen. Het achterste deel bestaat grotendeels uit één verdieping waarbij er op enkele locaties een tweede verdieping aanwezig is. Daarnaast is er een klein bijgebouw aanwezig en een lange fietsenstalling met golfplaten dak. Om de bebouwing is een betegeld pad aanwezig met daarnaast aanplant van zowel bomen (voornamelijk berk) als struiken.

Afbeelding 2.1. Ligging plangebied aan de Walperterwei 8 te Wommels. (rood omlind) (Bron achtergrond: Esri)

Afbeelding 2.2. Westzijde plangebied.

Afbeelding 2.3. Verhard deel links, fietsstalling en rechts westzijde plangebied.

Afbeelding 2.4. Achterzijde voorste deel.

Afbeelding 2.5. Achterzijde achterste deel.

Afbeelding 2.6. Zuidzijde achterste deel.

Afbeelding 2.7. Noordzijde achterste deel met tuin.

Afbeelding 2.8. Fietsenstalling aan de noordzijde.

Afbeelding 2.9. Klein bijgebouw noordzijde.

Afbeelding 2.10. Watergang aan oostzijde plangebied.

Afbeelding 2.11. Tuin en sloot aan zuidzijde achterste deel.

2.2 Ingreep

De bebouwing aan de westzijde, met de oranje dakpannen, zal worden gerestaureerd waarbij er woningen in gerealiseerd zullen worden. De overige bebouwing zal gesloopt worden waarbij er ruimte gemaakt wordt voor twee rijtjeswoningen. Op het terrein zal verder de infrastructuur zoals een weg naar de nieuwe woningen en parkeerplaatsen aangelegd worden. In afbeelding 2.12 is de nieuwe situatie weergegeven.

Afbeelding 2.12. Plannen voor de nieuwe situatie. (Bron: RHO Adviseurs)

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 16 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 t/m 4 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Daarnaast zijn van 34 vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd als hier een zwaarwegende ecologische reden voor is. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 5 van de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (2012). Deze soorten zijn: blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Indien sprake is van een ecologisch zwaarwegende reden voor één of meerdere van deze soorten, dan worden deze hieronder behandeld onder 'Jaarrond beschermd'. Zo niet, dan worden deze soorten net als overige broedvogels behandeld onder 'Algemene broedvogels'.

Jaarrond beschermd

In de omgeving van het plangebied komen meerdere vogels met jaarrond beschermde nesten voor. Er zijn waarnemingen bekend van; boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en wespendif. Tijdens het veldbezoek is gecontroleerd op invliegopeningen en nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in en rondom het plangebied. Het plangebied heeft enkele geschikte openingen voor gierzwaluwen. Echter is de aanwezige aanvliegrouwe niet geschikt geacht als nestlocatie van gierzwaluwen. Het plangebied biedt mogelijk geschikte nestgelegenheid voor huismussen. Er is mogelijk toegang tot het dak via de dakgoten. Het oranje dak is verder ontoegankelijk door aanwezige specie en andere aangebrachte materialen tussen de vorsten en de rest van het dak. De overige aanwezige pannendaken zijn ook geschikt geacht voor huismusnestlocaties. Het veldbezoek is uitgevoerd in het broedseizoen van de huismus. Door het natte en koude voorjaar zijn veel soorten later van start gegaan waaronder ook de huismus. Er werden verscheidene huismussen waargenomen in de beplanting rondom het plangebied. Echter hadden geen van de waargenomen huismussen binding met de bebouwing binnen het plangebied. Het aanwezige fietsenhok en bijgebouw bieden geen geschiktheid als nestlocatie voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten.

Naast gebouwbewonende soorten zijn er ook boombewonende soorten met jaarrond beschermde nesten. In een straal van 75 meter is gezocht naar mogelijk jaarrond beschermde boomnesten. Er zijn geen boomnesten waargenomen. Overige uit de omgeving bekende jaarrond beschermde broedvogels worden uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt broedhabitat.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van huismussen worden beschreven in paragraaf 4.2.

Algemene broedvogels

Er kunnen mogelijk algemene broedvogels tot broeden komen in/op de aanwezige bebouwing. Een deel van het dak is geschikt door ruimte boven de dakgoot tot het pannendak en openingen tot onder het dak aan kopgevels. Daarnaast zijn er binnen het plangebied bomen en struiken aanwezig welke gebruikt kunnen worden als broedlocatie van algemene broedvogels. Het bijgebouw is niet geschikt geacht als broedlocatie voor broedvogels. Het fietsenhok is kansarm maar het is mogelijk dat er in het broedseizoen vogels op of aan het fietsenhok tot broeden kunnen komen. Verder zijn er sloten aanwezig rondom het plangebied waar mogelijk watervogels in tot broeden kunnen komen. Zie afbeeldingen 2.7, 2.10 en 2.11 en onderstaande afbeeldingen.

Afbeelding 3.1. Afgedichte ruimte dakpannen voorste deel. Afbeelding 3.2. Ruimte tussen dakgoot en dakpannen.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels worden beschreven in paragraaf 4.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

De bebouwing is, aan de buitenkant, gecontroleerd op mogelijke vleermuisverblijfplaatsen. Het voorste deel heeft rondom kieren tussen het metselwerk en de dakgootophanging waar vleermuizen achterlangs naar binnen kunnen kruipen. Er is aan de voorzijde ruimte ontstaan door een verouderde gootophanging. Het pannendak is dichtgemaakt met specie en andere materialen om toegang onder pannen te bemoeilijken.

Het achterste deel met platte daken heeft ruimten aan de kopgevels. Het betreffen 9 geschikte kopgevels met pannendaken. Een deel van dit deel is voorzien van golfplaten verticaal geplaatst op de muren. De ruimte achter deze golfplaten is ongeschikt geacht als vleermuisverblijfplaats door een aanwezig balk aan de onderzijde die fungeert als blokkade. Daarnaast zijn er op enkele plekken ruimtes aanwezig onder de dakrand waar vleermuizen naar binnen kunnen kruipen. Het fietsenhok en bijgebouw zijn niet geschikt als vleermuisverblijfplaats.

Mogelijk aanwezig geachte soorten betreffen de gebouwbewonende soorten gewone- en ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Daarnaast zijn de bomen op en dichtbij het plangebied gecontroleerd op holtes. Er zijn geen geschikte holtes waargenomen waar vleermuisverblijfplaatsen in aanwezig kunnen zijn.

Afbeelding 3.3. Ruimte tussen metselwerk en dakgootophanging.

Afbeelding 3.4. Verouderde dakgootophanging.

Afbeelding 3.5. Ruimte tussen metselwerk en dakgoot-ophanging.

Afbeelding 3.6. Koppevel met ruimte tussen de pannen en het metselwerk.

Vliegroutes

Er zijn rondom het plangebied enkele lijnvormige elementen in de vorm van bomenrijen, watergangen en huizenrijen. Het plangebied is geen onderdeel van deze lijnvormige elementen. Er wordt geen essentiële vliegroute verwacht in of binnen de verstoringzone van het plangebied.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied kan gebruikt worden als foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten. Echter is er in de omgeving even geschikt al dan niet beter foerageergebied aanwezig waardoor de omgeving van het plangebied niet als essentieel foerageergebied kan worden aangemerkt.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied is de habitatrictlijnsoort otter bekend. Het plangebied betreft geen geschikt habitat voor de otter en de aanwezigheid van deze soort wordt uitgesloten. Naast beschermde zoogdiersoorten wordt de steenmarter verwacht op deze locatie. Het voorste deel heeft ontwatering/ontluchtingsgaten welke toegankelijk zijn voor steenmarters aan de noordgevel. Op het terrein zijn verder geschikt struikgewas en takkenbossen aanwezig waar mogelijk verblijfplaatsen van de steenmarter in aanwezig zijn. De steenmarter is vrijgesteld in Friesland. Wel geldt de zorgplicht.

Afbeelding 3.7. Ontwateringsgaten voorste gebouw.

Afbeelding 3.8. Ingezoomd op ontwateringsgaten.

3.4 Dagvlinders

In de omgeving van het plangebied is de beschermde dagvlinder de grote vos waargenomen.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waarbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren.

Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt habitat en waardplanten om de eitjes op af te zetten. De aanwezigheid van de grote vos wordt uitgesloten.

3.5 Overige beschermde soorten

Aanwezigheid van overige beschermde diersoorten zoals libellen, reptielen, amfibieën, vissen, kreeftachtigen en weekdieren en beschermde flora kan gezien het aanwezige habitat en bekende verspreidingsgegevens worden uitgesloten binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Huismus.	3.1	Mogelijk
Algemene broedvogels	Duiven, watervogels en diverse zangvogels.	3.1	Mogelijk
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.	3.5	Mogelijk

Tabel 4.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

Mogelijk bevinden zich jaarrond beschermde nesten van de huismus onder de dakpannen daken van het plangebied. Deze nestlocaties zijn jaarrond beschermd. De geplande werkzaamheden hebben tot gevolg dat eventueel aanwezige nestplaatsen verdwijnen, ongeschikt of ontoegankelijk worden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In en rondom het plangebied kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in of in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, heeft dit mogelijk een versturende werking op de broedende vogels. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuisverblijfplaatsen

Het plangebied is geschikt als kraam-, winter-, zomer- en/of paarverblijfplaats. Er zijn meerdere locaties waar vleermuizen een verblijfplaats in gebruik kunnen nemen. Met de beoogde werkzaamheden zullen deze verblijfplaatsen verdwijnen. Daarnaast zijn er mogelijk verblijfplaatsen aanwezig in omliggende bebouwing waar lichtverstoring op plaats kan vinden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet

natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 5.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Mitigerende maatregelen en nader onderzoek

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten waarvan in hoofdstuk 4 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Huismus.	3.1	Mogelijk	Nader onderzoek
Algemene broedvogels	Duiven en diverse soorten zangvogels.	3.1	Mogelijk	Mitigatie
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Gewone- en ruige dwergvleermuis en laatvlieger.	3.5	Mogelijk	Nader onderzoek

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn.

5.1 Jaarrond beschermde nesten; Nader onderzoek

Jaarrond beschermde nesten

Onder de dakpannen bevinden zich mogelijk jaarrond beschermde nesten van de huismus. Het verwijderen, ontoegankelijk of ongeschikt maken van deze potentiële nestplaatsen is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Daarom moet, voordat de werkzaamheden van start kunnen gaan, eerst nader onderzoek worden uitgevoerd om de aanwezigheid van nestplaatsen van huismus te bevestigen dan wel uit te sluiten.

Het nader onderzoek naar huismus bestaat uit minstens 2 veldbezoeken die overdag worden afgelegd in de periode van 1 april tot 15 mei met een tussenpose van minstens 10 dagen tussen de veldbezoeken.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen nesten van huismus aanwezig zijn, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming voor wat betreft de bescherming van jaarrond beschermde vogelnesten in de bebouwing. Indien er echter nesten van de huismus worden aangetroffen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van alternatieve nestgelegenheden in de omgeving.

5.2 Algemene broedvogels; Mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het van tevoren kappen van bomen en struiken binnen het plangebied is er geen nestgelegenheid meer voor verschillende soorten zangvogels zoals merel, houtduif, en zwartkop;

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.3 Vleermuizen; nader onderzoek en mitigatie

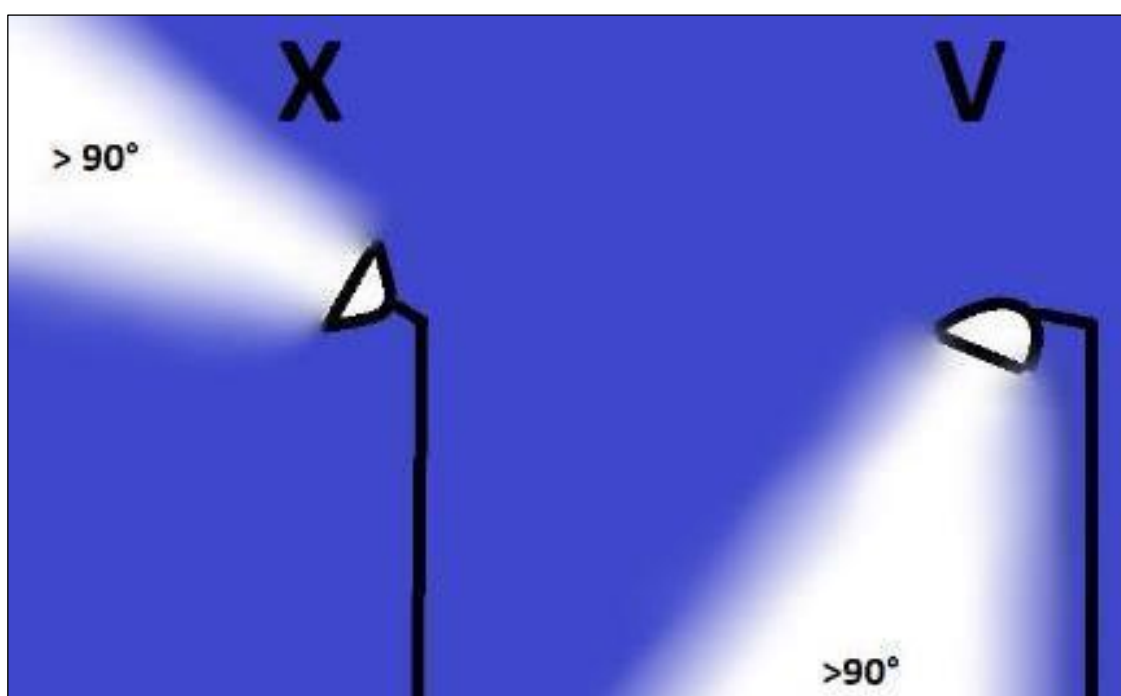
Vleermuisverblijfplaatsen

Het pand dient mogelijk als paar-, zomer- of kraamverblijfplaats voor vleermuizen. Door de beoogde werkzaamheden kunnen deze mogelijke verblijfplaatsen verdwijnen, verstoord of ongeschikt raken. Het verwijderen, ontoegankelijk maken of verstoren van dergelijke verblijfplaatsen is een overtreding van de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming. Er dient doormiddel van nader onderzoek te worden uitgezocht of vleermuizen daadwerkelijk verblijven in het plangebied en hoe ze gebruik maken van het plangebied. Daarop kan beoordeeld worden of de effecten van de geplande werkzaamheden een ontheffing noodzakelijk maken op deze verbodsartikelen.

Het nader onderzoek naar paar-, zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen bestaat uit vijf veldbezoeken. Drie van deze bezoeken moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, met tussenposes van minstens 20 dagen tussen de bezoeken. Minstens één van de drie bezoeken moet 's ochtends voor zonsopkomst worden uitgevoerd, de overige bezoeken worden 's avonds na zonsondergang uitgevoerd. In het najaar, tussen 15 augustus en 1 oktober, moeten nog twee bezoeken worden uitgevoerd rond middernacht. Tussen deze bezoeken moet minstens 20 dagen zitten. De bezoeken mogen alleen uitgevoerd worden als de weersomstandigheden binnen de grenzen van het vleermuisprotocol vallen.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er geen paar-, zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming wat betreft vleermuizen. Indien er uit het nader onderzoek blijkt dat het pand wel gebruikt wordt door vleermuizen, dient er eerst een ontheffing op de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de Provincie. Om deze ontheffing te verkrijgen, moeten er mitigerende maatregelen worden genomen door bijvoorbeeld het aanbieden van vleermuis kasten.

Daarnaast dient er, wanneer er gewerkt wordt in de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april – 15 oktober), rekening gehouden te worden met het gebruik van (bouw)verlichting om te voorkomen dat mogelijke aanwezige verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied verstoord worden. Dit is zeker noodzakelijk in de schemer en nacht (van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonopkomst). Dit houdt in dat de verlichting naar beneden gericht dient te zijn op de werkzaamheden zodat er geen licht naar de omgeving kan uitstralen. In onderstaande afbeelding is een dergelijke werkwijze schematisch weergegeven. De V in de tekening geeft weer hoe de lichtuitstraling naar de omgeving zoveel mogelijk kan worden beperkt kan worden. In de situatie met een X is er sprake van significante lichtuitstraling naar de omgeving waardoor een mogelijk effect op verblijven van vleermuizen niet is uit te sluiten. Bij voorkeur wordt er bij het plaatsen van licht gekozen voor amberkleurige verlichting. Wanneer bovenstaande werkwijze toegepast wordt zijn er wat betreft vleermuizen geen belemmeringen ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Afbeelding 5.1. Voorbeeld van toepassing bouwverlichting bij werkputten. X= verlichting veroorzaakt uitstraling naar omgeving, V= verlichting veroorzaakt geen uitstraling richting de omgeving.

6 Conclusie

De opdrachtgever, RHO Adviseurs, heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. gevraagd een QuickScan uit te voeren aan de Walperterwei 8 te Wommels om strijdigheden met de Wet natuurbescherming op te sporen met de beoogde werkzaamheden. De werkzaamheden zullen bestaan uit het renoveren en realiseren van woningen in het voorste deel (oranje dakpannen). De overige bebouwing en inrichting van het plangebied zal verdwijnen om plaats te maken voor twee rijtjeswoningen en de daarbij horende infrastructuur.

Uit deze QuickScan blijkt dat het gebouw geschikt is als nestlocatie voor huismus. Ook kunnen er algemene broedvogels tot broeden komen in het dak en aanwezige beplanting.

Er zijn mogelijk vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zowel in het te slopen als te renoveren deel van het gebouw.

Om de aanwezigheid van jaarrond beschermde huismusnesten en vleermuisverblijfplaatsen uit te sluiten dan wel te bevestigen, is nader onderzoek benodigd. Indien daarbij geen jaarrond beschermde nesten en vleermuisverblijven worden aangetroffen, is er geen belemmering meer vanuit de Wet natuurbescherming, mits de mitigerende maatregelen ten aanzien van algemene broedvogels in acht worden genomen. Wanneer echter wel nesten van huismus en/of vleermuisverblijven worden aangetroffen, dan dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden bij de Provincie Friesland.

Daarnaast zijn er mogelijk steenmarterverblijfplaatsen aanwezig in aanwezige aanplant met takkenbossen rondom het plangebied en in het voorste deel van het gebouw met als ingang de ontwateringsgaten aan de onderzijde van de muur aan de noordzijde van het voorste deel van het gebouw. Hiervoor geldt de zorgplicht in Friesland waardoor er in de periode van maart tot juli rekening gehouden moet worden met mogelijke (kraam)verblijfplaatsen van deze soort. In deze periode mogen de potentiële verblijfplaatsen niet verstoord of verwijderd worden.

Gorredijk, juni 2021
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 28 mei 2021.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten 2017.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatieprotocollen
- Zoogdiervereniging, z.d. informatiepagina's soorten.